

Political Preferences

5/2013

Redakcja naukowa:
Danuta Plecka
Agnieszka Turska-Kawa

Katowice 2013

Rada Naukowa:

prof. dr hab. Roman Bäcker (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Tadeusz Godlewski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Iwona Jakubowska-Branicka (Uniwersytet Warszawski, Polska), prof. dr hab. Slavomir Magál (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Jozef Matúš (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Libor Pavera (Wyższa Szkoła Handlowa, Praga, Czechy), prof. dr hab. Dana Petranová (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Olga Prokopenko (Sumski Uniwersytet Narodowy, Ukraina), prof. dr hab. Teresa Sasińska-Klas (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Polska), prof. dr hab. Jerzy Sielski (Uniwersytet Szczeciński, Polska), dr Marcianna Augustyn (Uniwersytet w Hull, Anglia)

Kolegium redakcyjne:

dr Agnieszka Turska-Kawa (redaktor naczelna)
dr hab. Robert Alberski (redaktor tematyczny: systemy i zachowania wyborcze)
prof. UMK dr hab. Danuta Plecka (redaktor tematyczny: identyfikacje polityczne)
dr hab. Łukasz Tomczak (redaktor tematyczny: partie polityczne)
dr Zbigniew Widera (redaktor tematyczny: marketing polityczny)
dr Waldemar Wojtasik (redaktor tematyczny: systemy partyjne)
mgr Przemysław Grzonka (redaktor statystyczny)
mgr Jarosław Wichura (sekretarz)

Recenzenci:

prof. dr hab. Ľudmila Čábyová (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Norbert Vrabec (Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Trnawie, Słowacja), prof. dr hab. Krzysztof Gajdka (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Polska), prof. dr hab. Tadeusz Godlewski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Jacek Wojnicki (Uniwersytet Warszawski, Polska), prof. dr hab. Michał Strzelecki (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska), prof. dr hab. Dariusz Skrzypiński (Uniwersytet Wrocławski, Polska)

Projekt okładki:

Jarosław Wichura

Korekta:

Teresa Tokarczyk-Łyszczarz

Wersja pierwotna czasopisma: papierowa.

© Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego Katowice 2013

Patronat nad projektem sprawują Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych oraz Towarzystwo Inicjatyw Naukowych.

Wydawcą czasopisma jest Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego oraz Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Fundacja Uniwersytetu Śląskiego.

ISBN: 978-83-61975-57-1

ISSN: 2083-327X

Druk:

REMAR, www.remar-sosnowiec.pl, e-mail: wydawnictwo@remar-sosnowiec.pl

---

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Irena Pilch (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Sześcioczynnikowy model osobowości jako narzędzie analizy osobowościowych różnic pomiędzy grupami wyborców	11
Agnieszka Turska-Kawa (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Marka idealnej partii politycznej w opinii wyborców o różnych preferencjach ideologicznych i partyjnych	29
Danuta Plecka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska) Wartości a wartości polityczne w kształtowaniu bezpieczeństwa społecznego...49	
Jarosław Nocoń (Uniwersytet Gdański, Polska) Między uczciwością a skutecznością działania politycznego. Fundamentalny dylemat wyborcy.....	63
Magdalena Musiał-Karg (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska) Opinie polskich wyborców na temat integracji europejskiej i wprowadzenia waluty euro w kontekście kryzysu finansowego w Europie i na świecie	75
Julia Liszkowska (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Polska, Unia Europejska i kryzys. Czy Polacy winią Europę?.....	95
Maciej Marmola (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Agata Olszanecka (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska) Społeczny odbiór Solidarnej Polski Zbigniewa Ziobry	115
RECENZJE:	
Michał Strzelecki (red.): <i>Między aprobatą a odrzuceniem. Demokracja polska w refleksji i praktyce politycznej XX i XXI wieku</i> , Wyższa Szk. Informatyki i Ekonomii Tow. Wiedzy Powszechnej, Olsztyn 2012 (Recenzja: Marta Chechłowska-Lipińska).....	131

Giorgio Agamben, Alain Badiou, Daniel Bensaïd, Wendy Brown, Jean-Luc Nancy, Jacques Rancière, Kristin Ross oraz Slavoj Žižek: <i>Co dalej z demokracją?</i> (przełożyła Magdalena Kowalska), Wydawnictwo Książka i Prasa, Warszawa 2012 (Recenzja: Bartosz Sitek).....	138
Erik von Kuehnelt-Leddihn: <i>Demokracja – opium dla ludu</i> , Wydawnictwo Prohibita, Warszawa, 2012 (Recenzja: Tomasz Wierzbica).....	143
Spis tabel, wykresów i rysunków.....	155
Summaries.....	159
Aneks	163

WSTĘP

W 2013 roku zdecydowanie rozszerzył się zespół badawczy, przeprowadzający badania w ramach projektu, którego wyniki są regularnie prezentowane na łamach czasopisma „Political Preferences”. Dzięki temu udało nam się uczynić badania w większym zakresie interdyscyplinarnymi oraz poszerzyliśmy analizę poszczególnych wątków. Taki zabieg pozwolił wykrystalizować trzy wiodące tematy edycji 2012, których rezultaty zamieszczamy w trzech kolejnych tomach czasopisma „Political Preferences”. Myślą przewodnią niniejszego numeru jest demokracja oraz postawy społeczne wobec różnych jej obszarów. Składa się on z siedmiu tekstów oraz trzech recenzji, podejmujących refleksje nad pracami o przedmiotowym zakresie tomu.

Irena Pilch w swoim artykule podejmuje się porównania osobowości wyborców o różnych preferencjach partyjnych i ideologicznych. Badania, których celem jest opis i porównanie profili osobowościowych grup wyborców, pozwalają na lepsze zrozumienie podzielanych przez te grupy postaw i wyborów politycznych. W analizie wykorzystano model HEXACO, autorstwa Kibeom Lee oraz Michaela C. Ashton, który odwołuje się do sześcioczynnikowej struktury osobowości. Autorzy wyróżniają w niej następujące czynniki: Uczciwość, Emocjonalność, Ekstrawersję, Ugodowość, Sumienność, Otwartość na doświadczenie.

Ten sam model, jednak z przeznaczeniem do diagnozy „osobowości” idealnej partii politycznej w opinii grup różnych elektoratów i osób o odmiennych autoidentyfikacjach na kontinuum lewica-prawica, wykorzystana w badaniach **Agnieszka Turska-Kawa**. Fundamentem przeprowadzonych przez autorkę badań stało się założenie, że wyborcy postrzegają partie polityczne w kategoriach cech charakterystycznych dla ludzi, nadając im unikalne tożsamości.

Bezpieczeństwo społeczne stało się w ostatnich latach istotnym elementem dyskursu o jakości życia jednostek i grup społecznych, co również zauważa **Danuta Plecka**, czyniąc je kontekstem rozważań nad wartościami

---

Agata Olszanecka (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska),
Maciej Marmola (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Polska)
The social reception of United Poland

This article is an attempt to describe the social reception of United Poland (Solidarna Polska) – the new party on Polish political scene founded by former Minister of Justice Zbigniew Ziobro. The authors have tried to answer the question whether this new political initiative can reach the relevant position in Polish party system.

The first part of article includes the most popular theoretical models referring to emergence of new political parties and their impact on party system. The other part presents the main issues connected with United Poland: the genesis of this party, the political program and the marketing strategy.

It has been an introduction to show the results of our research on the social reception of United Poland. According to the research, only a small number of voters believe in success this new party. The most of Polish electorate think that United Poland cannot develop the coherent marketing strategy and their political program cannot be distinguished from parties with parliamentary representation.

Key words: social reception, political parties, new parties, United Poland, emergence of new parties

---

ANEKS

Tabela 1. Socjodemograficzny rozkład ilościowy i procentowy badanej próby.

	ilość	procent
WOJEWÓDZTWO		
Dolnośląskie	84	7,7
Kujawsko-pomorskie	60	5,5
Lubelskie	60	5,5
Lubuskie	31	2,8
Łódzkie	71	6,5
Małopolskie	93	8,5
Mazowieckie	150	13,8
Opolskie	29	2,7
Podkarpackie	64	5,9
Podlaskie	31	2,8
Pomorskie	62	5,7
Śląskie	135	12,4
Świętokrzyskie	37	3,4
Warmińsko-mazurskie	39	3,6
Wielkopolskie	93	8,5
Zachodniopomorskie	49	4,5
PŁEĆ		
Kobieta	555	51,0
Mężczyzna	533	49,0
WYKSZTAŁCENIE		
Bez wykształcenia	10	,9
podstawowe/gimnazjalne	59	5,4
Zawodowe	223	20,5
Średnie/policealne	353	32,4
Wyższe (ukończone studia licencjackie lub magisterskie)	443	40,7

STAN CYWILNY		
panna/kawaler	273	25,1
mężatka/zonaty	634	58,3
rozwódka/rozwodnik	70	6,4
wdowa/wdowiec	111	10,2
WIEK		
18-24	130	11,9
25-34	209	19,2
35-44	171	15,7
45-54	198	18,2
55-64	187	17,2
>65	193	17,7
CZY OBECNIE PANI/PAN		
pracuje zawodowo na pełnym etacie, również w rodzinnym gospodarstwie rolnym	553	50,9
pracuje dorywczo	99	9,1
jest bezrobotna/bezrobotny	37	3,4
uczy się w szkole/studiuje w wyższej uczelni	111	10,2
jest na rencie/emeryturze	258	23,7
zajmuje się domem/wychowaniem dzieci	30	2,8
STAŁE MIEJSCE ZAMIESZKANIA		
wieś	438	40,3
miasto do 20 tysięcy mieszkańców	101	9,3
miasto 20-100 tysięcy mieszkańców	134	12,3
miasto 100-200 tysięcy mieszkańców	108	9,9
miasto powyżej 200 tysięcy mieszkańców	307	28,2
MOJA SYTUACJA MATERIALNA		
żyją bardzo biednie – nie starcza mi nawet na podstawowe potrzeby	32	2,9
żyją skromnie – muszę na co dzień bardzo gospodarować	226	20,8
żyją średnio – starcza mi na co dzień, ale muszę oszczędzać na większe zakupy	550	50,6
żyją dobrze – starcza mi na wiele bez specjalnego oszczędzania	236	21,7
żyją bardzo dobrze – mogę sobie pozwolić na wygodne życie	44	4,0
ŚREDNIE DOCHODY NA CZŁONKA RODZINY W GOSPODARSTWIE DOMOWYM		
do 500 zł	82	7,5
501-1000 zł	365	33,5
1001-2000 zł	408	37,5
2001-5000 zł	191	17,6
powyżej 5000 zł	42	3,9